

Jaarverslag 2019

Vanwege de vele ontwikkelingen in het buitengebied was 2019 een veelbewogen jaar voor de Plattelandsraad. Naast de reguliere bijeenkomsten hebben we enkele extra bijeenkomsten georganiseerd, o.a. over de energietransitie en over kringlooplandbouw.

Bijeenkomst over ENERGIE 9 januari

De transitie van kolen en gas naar windmolens en zonneparken kan aanzienlijke impact hebben op ons landschap. Ook de andere thema's waar de Plattelandsraad zich voor inzet (wonen, natuur en landschap, landbouw, recreatie en cultuurhistorie) hebben hier mee te maken. Daarom heeft de Plattelandsraad de Gemeente uitgenodigd om te schetsen hoe hier mee zal worden omgegaan. Conny Huijskes (Gem. Oude IJsselstreek) legt uit dat het doel is om de Achterhoek in 2030 energieneutraal te maken. Om dit te bereiken moet er op gas en elektrisch worden bespaard, elektriciteit worden opgewekt en gas worden vervangen. In 2018 was hiervan resp. 37, 31, 12, 14 % bereikt. Er moet dus nog veel gebeuren om het doel in 2030 te halen. De besparing op elektrisch en gas ligt op schema. Er is wel meer aandacht nodig voor bedrijven. Verdere mogelijkheden liggen bijv. in het werken met smartgrids. Bij vervanging van gas speelt de geplande biogasinstallatie Varsseveld een belangrijke rol. Voor elektriciteitsopwek hebben we de windmolens van Netterden en Den Tol en zijn er verschillende projecten in voorbereiding (diverse zonneweiden, waterkracht e.d.). Een belangrijke vraag is hoe de nieuwe installaties ruimtelijk te regelen zijn. Hiervoor is een zgn. "uitnodigingskader" gemaakt dat bestaat uit een kaart met zones, 3 matrices voor zon/wind/biomassa, criteria voor financiële en procesparticipatie en procedurestappen.

Vanuit de Plattelandsraad zijn een aantal kritische opmerkingen aan de Gemeente meegegeven. Dit betreft o.a.: betere voorlichting over energiegebruik en isolatie, benutting industriedaken, vervanging van asbest op boerderijen door zonnepanelen en het minimaliseren van de impact op het landschap en op de biodiversiteit.

Voorjaarsvergadering 1 maart (Pakhuus, Silvolde)

Op de voorjaarsbijeenkomst zijn de plannen van het bestuur en de deelnemende organisaties besproken. Het bestuur heeft het plan opgevat om dit jaar extra aandacht te besteden aan biodiversiteit, circulaire landbouw en wonen. Voor biodiversiteit (trekker Anne Oosterbaan) gaat een werkgroep aan de slag om de biodiversiteit in Oude IJsselstreek te verbeteren door middel van een aangepast beheer van bermen en watergangen waarbij organisch restafval wordt hergebruikt in de landbouw. Voor circulaire landbouw (trekker Theo Tiegelaar) zal een reeks agrarische bedrijven worden geïnterviewd en een informatieavond over kringlooplandbouw worden georganiseerd.

Uit een eerder gesprek met wethouders Ankersmit en Hiddinga bleek dat het te verwachten is dat er in 2019 meer mogelijkheden komen om boerderijen te gaan splitsen.

Zomerbijeenkomst (5 juni in Herberg Hengeveld)

Op deze bijeenkomst zijn twee nieuwe bestuursleden voorgesteld: Eric Ketelaar (Varselder Belang) en Ben Bruil (onafhankelijk). Ze zijn beide bereid om het bestuur te komen versterken en dat is zeer welkom!

De deelnemende organisaties zijn uiteraard met vele zaken bezig. Een kort overzicht:

- Vanuit VVV Oude IJsselstreek wordt gemeld dat het concept Beleidsnotitie Recreatie en Toerisme 2019-2023 in de raad niet akkoord is bevonden. Het zal opnieuw worden bekeken en aangevuld. En nog een positieve ontwikkeling: eind mei wordt er een nieuw VVV Inspiratiepunt op de DRU Industriepark geopend.
- De VAL is de aanvragen voor Agrarisch Natuurbeheer weer op de rij aan het zetten. Verder is de VAL aan het inventariseren welke landschapselementen bij boeren aanwezig zijn. Omdat kruidenrijke graslandranden een mooi en goed bruikbaar product oplevert, is er belangstelling voor uitbreiding.
- Heelwags Belang is woningbouwbehoefte aan het inventariseren en werkt aan een fietspad tussen Heelweg Oost en West.
- Monumentenplatform werkt aan het project Nieuwe Tijd.
- StAM is bezig met beschrijven van landschapsmonumenten en heeft ingesproken op de Visie landschap.
- LTO heeft BenW op bezoek gehad met excursie naar melkveehouderij.
- Varselder Belang is bezig met verkeersplan.
- Vrouwen van Nu Is betrokken bij Afrikaweek en gaat weer bezig met "Scholen de boer op".
- Westendorps Belang voert discussie over glasvezel in het dorp en gaat iets organiseren voor "75 jaar Vrijheid".
- WBE - Wisch maakt zich zorgen over de aanhoudende droogte.

Na de pauze heeft eigenaar René Schepers ons op zeer energieke wijze een rondleiding gegeven door het in 2017 totaal gerenoveerde complex De Herberg Hengeveld. Het draait weer goed; in 2019 waren alle weekenden alle ca. 40 bedden bezet!

Informatieavond over kringlooplandbouw

Op 25 september hebben we in Varsseveld een informatieavond georganiseerd over kringlooplandbouw voor 'boeren, burgers en buitenlui'. De 130 belangstellenden kregen te horen wat kringlooplandbouw inhoudt en hoe boeren in de gemeente Oude

IJsselstreek daar invulling aan geven.

In Oude IJsselstreek is 65 procent van de totale oppervlakte in gebruik als landbouwgrond, waarbij twee derde uit grasland bestaat. De gemeente heeft ongeveer 300 relatief kleine agrarische bedrijven, waarvan 70 procent veehouderijen en 28 procent akkerbouwbedrijf. Maar wat voor kansen en bedreigingen betekent de door het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) ingezette transitie naar kringlooplandbouw voor de gemeente?

Zwier van de Vegte, bedrijfsleider bij het melkveeproefbedrijf De Marke van Wageningen University & Research in het Gelderse Hengelo legde uit dat het traditionele gemengde bedrijf van voor de Tweede Wereldoorlog dieren op eigen grond hield en met de mest gewassen verbouwde die als ruwvoer dienden. Na de oorlog raakte de kringloop verstoord door van buitenaf aangevoerde krachtvoer en kunstmest. Volgens Van de Vegte is voor herstel van de kringloop een grondgebonden aanpak noodzakelijk, waarin veeboeren samen werken met akkerbouwers. Daarbij is de dialoog met de burger cruciaal: 'Op De Marke krijgen we regelmatig schoolklassen op bezoek, waarvan kinderen denken dat Albert Heijn de melk maakt. Veel mensen praten over landbouw zonder dat ze weten wat daar gebeurt.'

Een en ander betekent niet dat in Oude IJsselstreek nog niets is gebeurd op het gebied van kringlooplandbouw: de Achterhoek is daarin innovatiegebied. In 2013 is al het project Vruchtbare Kringloop Achterhoek (VKA) gestart, waaraan ook een aantal boeren uit Oude IJsselstreek deelneemt. Het project richt zich op het optimaliseren van de mineralenefficiëntie, het verbeteren van de bodemvruchtbaarheid en het verspreiden van de opgedane kennis en ervaring. Bij de uitvoering is telkens weer gebleken dat de huidige wet- en regelgeving kringlooplandbouw in de weg zit. Daarom vindt wekelijks overleg plaats met LNV.

Mark Ormel voorzitter van LTO Noord afdeling Oost-Achterhoek, is een van de deelnemers aan VKA. Hij sluit zich aan bij Van de Vegte die stelt dat het geen zin heeft om kringlooplandbouw over te laten aan de markt, maar dat een succesvolle invulling een gezamenlijke verantwoordelijkheid is van alle betrokken partijen. 'Het moet allemaal duurzamer in de ogen van de politiek en dan zouden we vanzelf meer moeten gaan verdienen. Zo werkt dat niet; we hebben al veel aan verduurzaming gedaan, maar tot nu toe heeft dat nauwelijks extra inkomsten opgeleverd.'

Boeren uit Oude IJsselstreek blijven ondanks dat werken aan het verder sluiten van de kringloop. Een voorbeeld is Jacco Keuper, vleesveehouder uit Megchelen, die zijn dieren veel ruimte geeft, waardoor hij weinig drijfmest heeft en veel minder kunstmest gebruikt dan is toegestaan. Op zijn 40 hectare land heeft hij bloeiende akkerranden en verbouwt hij gras, mais, graan en voederbieten, die dienen als ruwvoer. Een ander voorbeeld is Tom Keuper, melkveehouder in omschakeling naar biologische bedrijfsvoering. Zijn melkkoeien staan veel buiten in kruidenrijk grasland met veel klaver, waarin planten als vlinderbloemigen zorgen voor stikstofbinding. Consumenten kunnen direct bij hem melk kopen (via melktap) en zelfgemaakte kaas.

Van de Vegte verwacht dat de Regio Deal Achterhoek (zie kader) de transitie in Oude IJsselstreek weer een impuls zal geven en verwacht een positief effect op familiebedrijven. 'Meer aandacht voor de omgeving is belangrijk, maar dat moet wel iets opleveren. Dat hoeft geen geld te zijn, maar kan ook bijvoorbeeld in waardering zitten.' Een eerste stap daarin is het boek 'Kringlooplandbouw in gemeente Oude IJsselstreek' (door Theo Tiegelaar en Anne Oosterbaan), waarin interviews staan met twaalf boeren en een toekomstvisie op de landbouw in Oude IJsselstreek in 2050 staat geschetst. Het boek is uitgebracht door de Plattelandsraad. 'Wij verwachten dat kringlooplandbouw de beeldvorming bij het grote publiek zal verbeteren', zegt voorzitter Theo Tiegelaar.

Kijkbijdeburen

We hebben dit keer in de keuken mogen kijken van het buurtschapshuus in Heelweg en het kulturhus in Westendorp. Hierbij werden we ook bijgepraat over de activiteiten en het wel en wee van Heelwegs Belang en Westendorps Belang. Het aantal deelnemers was iets lager dan verwacht, 15 personen, maar de interesse en belangstelling in het ontstaan van de buurthuizen en de exploitatie daarvan was zeer groot. Ook van de zijde van de gemeente was er grote belangstelling.

Uit de presentaties van de beide dorpsbelangenorganisaties bleek heel duidelijk, dat financiële ondersteuning van de gemeente bij de investeringen en actieve ondersteuning door vrijwilligers tijdens de exploitatie heel hard nodig zijn om er een blijvend succes van te maken. Daar zijn Heelweg en Westendorp goed in geslaagd.

Pagina "Buitengebied in beweging"

De pagina "Buitengebied in beweging" in de Gelderse Post werd dit jaar vijf keer uitgebracht. Hierin verschenen de volgende artikelen:

- Goede kansen voor biodiversiteitverbetering Oude IJsselstreek
- VAL Oude IJssel maakt landschap mooier
- Visie in de maak; interview met Wethouder en Beleidsambtenaar
- Wederopbouwperiode (1940 – 1965)
- Drone ontsluit het bodemarchief
- Kringlooplandbouw in Oude IJsselstreek
- Gemeente blij met initiatief Plattelandsraad voor berm- en slootbeheer

De artikelen zijn terug te lezen op onze website www.plattelandraad-oudeijsselstreek.nl.

Ook zijn we te volgen op Facebook en Twitter.

De Gelderse Post is op hun website ook digitaal te lezen.

Vanaf 2020 wordt de pagina Buitengebied in Beweging alleen in onze gemeente uitgebracht. Gemeente Montferland was in 2015 al gestopt en Gemeente Doetinchem stopte vanaf 2019.

Projectondersteuning

De Plattelandsraad heeft dit jaar enkele andere projecten ondersteund: uitbreiding van kruidenrijke graslandranden, de bouw van een zwaluwtil bij Engbergen en Scholen de boer op. Verder hebben we bijgedragen aan de Afrikaweek in de vorm van voorzitterschap van een discussie over klimaatverandering.

Anne Oosterbaan (secretaris), januari 2020